

یوهان فیخته نظریه پرداز و فیلسوف مشهور آلمانی (1762م)

یوهان گوٹلیپ فیخته یا فیشتیه فیلسوف نامدار آلمانی در 19 مه 1762م در آلمان به دنیا آمد.

یوهان گوٹلیپ فیخته یا فیشتیه فیلسوف نامدار آلمانی در 19 مه 1762م در آلمان به دنیا آمد. وی از کودکی دارای هوش و حافظه فوق العاده بود، به همین دلیل مورد توجه یکی از اشراف قرار گرفت و در پرتو حمایت او، به تحصیل در رشته الهیات پرداخت. فیخته در این هنگام با آثار و افکار امانوئل کانت، فیلسوف بلند آوازه هم‌وطنش آشنا شد و تأثیر فراوانی از او گرفت. فیخته پس از چندی به تدریس در دانشگاه پرداخت و رهبری مکتب ایده‌آلیسم جدید آلمان را پذیرفت. پیروان ایده‌آلیسم یا مکتب اصالت تصور و خیال بر این عقیده‌اند که بسیاری از اجسام، ساخته و پرداخته تصور آدمی هستند. در فلسفه ایده‌آلیسم که فیخته پیرو آن است، شیئی نیست، فی نفسه وجود ندارد و تصورات و مفاهیم، مانند تخیلات، محصول خود ذهن است و ناشی از حس آزادی و اختیار می‌باشد. به عبارت دیگر، در فلسفه ایده‌آلیسم، ذهن انسان، آزاد و مختار است. فیخته هم‌چنین شرط اساسی هر دین را برآوردن مقتضیات و نیازمندی‌های مطلق قانون اخلاقی عنوان نموده است. بر این اساس است که فلسفه او فلسفه اخلاقی محسوب می‌گردد. یوهان فیخته بعدها سخنگوی ملیت‌پرستی شد و به ستایش شکوه مندی‌های فرهنگ آلمانی پرداخت. از این دیدگاه، وی آلمان‌ها را، نژاد خالص و دیگر اقوام را نژاد مخلوط می‌دانست و نتیجه می‌گرفت که تمامی جهان، جز آلمان، بر جاده زوال و تباهی سیر می‌کنند و تنها آلمانی‌ها هستند که تمدن را به پیش می‌برند. فلسفه وی زمینه‌ساز شکل‌گیری اندیشه "نژاد فرمان‌روا"، توسط هگل، فکر "ابرمرد" نیچه و سرانجام، تصور وحشیانه آدولف هیتلر مبنی بر آلمان برتر از همه، گردید. گسترش این افکار در سال‌های بعد باعث شد که بین فیخته و دانشگاه محل تدریسش، اختلاف به وجود آید چرا که آنان اعتقاد داشتند که تعلیمات فیخته با اصول دیانت منافات دارد. از فیخته آثار متعددی برجای مانده که بنیاد تحقیق علم، حقوق طبیعی و سرنوشت انسان از آن جمله‌اند. یوهان گوٹلیپ فیخته در سال‌های پایانی عمر در برلین سکونت یافت و با تأسیس دانشگاه این شهر، به ریاست آن انتخاب شد تا این‌که در 29 ژانویه 1814م در 52 سالگی درگذشت.